

Otteen saaja:
Valtiovarainministeriö

Otteen antopäivä:
8.4.2014

lin kunnan lausunto/Selvitysmiehen luonnos hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

Khall § 78

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan.

Valtiovarainministeriön asettaman selvitysmiehen toimeksiannon mukaan valtionosuusperusteiden uudistamisessa tuli tarkastella muun muassa perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Tavoitteeksi asetettiin uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla tavalla siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Lähtökohtana on, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjakso ei muutu valtionosuusuudistuksen johdosta.

Valtiovarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain uudistamista kevästä 2013 alkaen. Hän julkisti alustavat uudistuslinjansa helmikuussa 2013. Seuraavana vaiheena valtionvarainministeriö lähetti 17.12.2013 kunnille kommentoitavaksi selvitysmiehen tarkennetut uudistusesitykset ja kriteerit kuntakohtaisine laskelmineen. Kunnilta pyydettiin lausuntoa mm. laskentakriteerien määrästä ja sisällöstä, siirtymäkauden pituudesta ja ylipäätään järjestelmä uudistuksen tarpeesta.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteereiden painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen keston ja porrastukseen

Esityslistan liitteenä on luonnos hallituksen esitykseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamiseksi.

Päätösesitys (kj):

Kunnanhallitus päättää antaa valtionosuusjärjestelmän uudistuksesta seuraavan lausunnon:

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta esitetään, että puolet voimalaitosten kiinteistöveroista palautettaisiin valtionosuuden verotulojen tasausjärjestelmään. Voimalaitosten kiinteistöveron

osittainen huomioiminen verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa on merkittävänä selittävänä tekijänä lin kunnan valtionosuuksien pienenemisen osalta (vesivoima -550.000€ ja tuulivoima -100.000€).

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan tekemässä linjauksessa verotulotasauksen muutosta perustellaan seuraavasti: "Voimalaitoksista yhteiskunnalle aiheutuvat vaikutukset koskevat laajempaa joukkoa kuin pelkästään voimalaitoksen sijaintikuntaa. Sen vuoksi ei ole perusteltua, että pelkästään voimalaitoksen sijaintikunta hyötyy laitoksesta korkeina kiinteistöverotuloina." Vuonna 2006 voimaantulleessa valtionosuusuudistuksessa vesivoimalaitosten kiinteistöverotulosta yli yleisen kiinteistöveroprosentin menevää osuutta ei otettu enää huomioon tasausjärjestelmässä, vaan se jäi kunnan omaksi tuloksi. Keskeinen peruste voimalaitosten kiinteistöveron eriyttämiselle tasausjärjestelmästä oli laitosten aiheuttamat haitat kunnan asukkaille ja lisäkustannukset palveluille. Nyt esitetyt ja aikaisemmat perustelut ovat keskenään ristiriidassa.

Esitettyä tasausjärjestelmän verotulojen laskennan muutosta on perusteltu hyödyn jäämisellä voimalaitospaikkakunnille, hyöty ei suinkaan jää voimalaitospaikkakunnille, vaan hyöty menee omistajille.

On kohtuutonta, että voimalaitoskunnat joutuisivat maksumieheksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisessa ja tämä on myös ristiriidassa vuoden 2006 valtionosuusuudistuksen perustelujen kanssa.

Lisäksi uudistus on ristiriidassa valtion tuulivoiman rakentamisen tavoitteiden kanssa, kun paikallinen hyväksyttävyyys heikkenee. Myös Lauri Tarasti totesi tekemässään tuulivoiman rakentamisselvityksessään paikallisen hyväksyttävyyden merkityksen ja esitti hyväksyttävyyttä lisättäväksi paikallisten kiinteistöverotulojen lisäämisellä.

Asukastiheyskertoimien muutos teki lin kunnan valtionosuuksiin suurimman (-970.000€ = 1 kunnallisvero %) leikkauksen. Asukastiheyskertoimia tulisi porrastaa ja kohtuullistaa, jotta kuntakohtaisen vaikutukset eivät nouse kestäättömiksi.

Esitämme, että:

- voimalaitosten kiinteistöveroa ei huomioida verotulojen tasausjärjestelmään
- asukastiheys kertoimia tulisi tarkastella uudelleen ja niitä tulisi porrastaa ja kohtuullistaa.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

ote: valtiovarainministeriö

Otteen pöytäkirjasta oikeaksi todistaa

Pöytäkirjanpitäjä

ERKKI TASKILA
Erkki Taskila
